

Concini ignobilis Florentinus Parisios venit, viamque iovenit, favores Reginae adeo aucupandi, ut ab humili sorte ad summam regni dignitatem promotus, atque Marchalli, Marchionis, ac primarii regiminis Ministri titulis honoratus fuerit. Quid mirum, quod infelix homo in tam excelso honorum fastigio vertigine correptus turpissime lapsus sit. Luxus illius erat tantus, ut ultra triginta nobiles epechos, & pro praefidio contra amulorum infidias numerosus satellitium, quam ipse Rex, sibi aggregavit. Despotica ejus ambitio erat tanta, ut primi nominis nobiles, qui suis desideris obstant, proditiombus & assassinis a medio tollerit: potentia tanta, ut praecipue regni dignitates tam in toga, quam in fago pro suo libitu indignis conferret, aut bene meritis ademeret: divites, quos ex arario regis in coramferat, tanta, ut se Regi aliquando obtulerit, quod ad bellica ejus servitia quinquies milles naves pedites, & octingentos equites confcribere, & suis ipse sumptibus sustentare velit. Interim sub hac impolitorum tyrannide gemitabat tota Gallia, namoque erat, quod non exitium alienigenae hujus ex toto corde optaret; quapropter Regni Principes vel invidia, vel boni publici amore tandem excitare, hortatique juvenem Regem coeperunt, ut regiminis clavum ipsismet arriperet, & insolentem Regiae auctoritatis usurpationem ad ratiocinia & promeritas penas traheret. Placuit consilium Regi; jubet ergo excubiam capitaneam, ut Marchionem Anachoretum (vulgo Marquis d'Acere) sibi captivum, aut si reluctaretur, mortuum miseret. Paucis post diebus Marchio venit ad palatium cum insigni Nobilitate & famulorum comitatu, aperitur porta major, procedit obviam capitaneus, eique denunciat: Siste! Rex jubet te esse captivum! Marchio retro figit gradum, & torva facie: quis? Rex? me? simul capulo manum admovet, evangelizatur gladium, & vim facturus! sed a militibus excubiarii gemino manuali sclopeti globo percussus confestim cadaver procubuit. Injusta sclopetorum explosio totam aulam non sine confonatione concitavit, concurrunt ad fenestras, quaeritur quid rerum effet? & respondet capitaneus Marchionem ad iussa Regis exanimatum jacere. Laudavi Rex factum, & mox tota aula jubilo clamoribus exultare coepit, quin imo ubi mortis fama in urbe percrebuit, haud minor erat populi plaudens laetitia, quam si hostes contra hostem triumphati relati, aut patria a venenoso monstro liberata esset. Perro mox iustum est, ut domus Marchionis custodie militis cingeretur, divites ejus ferocimenter ad fionem, uxor ad carcerem traheretur: domesticis ne familiares publico tuba sonitu intra viginti quatuor horas ex urbe migrari precepti, Marchionis insignia, ubi ubi inveniebantur, confecta & pedibus conculesce, ejus frater Abbatia Marmuliceni revatus, filius extincto & mutato nomine in exilium relegatus, uxor publice a carceribus decapitata & in rogo concremata fuit.

Veram necdum finis irarum! cadaver Marchionis, quod sero vespere sine pompa, sine comitatu, sine luce, sine cruce extra Ecclesiam sancti Germani sepultum fuit, ab infaniente plebe altera die denovo exhumatum est. Quis describat populi rabiem, qua contra infelix cadaver faveit? nam fani alligatum instar mortui canis per plateas raptaurant, in furca suspendunt, nares, aures, digitos illi amputant, viscera erueunt, gladius ac subitus lotantur, & denique publico rogo combusserunt, reliquis & cineribus in profluentem profectis. En mihi Christianae hae laetitia catastrophe fuit superbiae idoli, nunquam infelicioris, quam cum aulici honoris apicem, quem affectaverat, attingit! vixit instar semi-Dei, mortuus est instar mortuici pecoris. Ejusmodi tragedias nonnumquam Deus aut ordinat aut permittit in poenam superborum, & in aliorum exemplum. Quid autem de anima infelicis factum est? Eheu! hoc ipsum terribilissimum est!

§. III. Tertium, a summo.

8. Conspiciamus denique oculos ad futurum, & observemus, quae poena sit superborum in altero mundo. Sterquilium tempore hyemale nivibus contactum abscedit, sed adventante vere, dum nives solari calore solvantur, turpissime fordescit. Eundem in morem superbi nunc candorem simulant, in omnibus dictis & factis pro bonis, pro conscientiosis, pro sciolis haberi cupiunt; sua facta heroica ubique divulgant, laudant possessiones, in vestibus & suppellectile splendorem praeferrunt: verum ibi in ultimo diei iudicio, ubi arcana cordium revelabuntur, patebit coram toto orbe, quam miseri, quam virtutis inopes, quam ad statum suum invidiosi, quam felerati, quam Deo & hominibus exosi fuerint. Heu! quam confusione plena stabunt hae sterquilina! Ridiculum est, quod P. Cherubinus de Spolero ap. Trauer Gall. cant. anno 4. conc. 6. n. 9. enarrat: Rusticorum quidam recentia cerasa domo attulit ad Dominum praedii sui. Dominus domus cum auctoritate & gravitate accipit corbem & in interiori cubiculum fecedens adeo intemperanter in his frugibus belluaria incipit, ut sex aut septem simul rumentibus buccis devoravit. Vidit hae omnia per janua cardinem Rusticus ridens & admirans tantam voracitatem. Ventur ad praedium, & ecce! Dominus modestissime e cerasis unum post alterum arripit, in quantum partes difsecat, pelliculam cultello detrahit, & orti pariter graviter ac lente insidit: quin imo, etiam joculari iussa interrogari rusticum, nam & rursi tam decenter ac compositè manducatur cerasa? Rusticus vix risu temperans respondit: non tam compositè manducatur cerasa rursi, sicut gratiosa Dominus facit in mensa; sed neque tam belluose devoratur rursi, sicut gratiosa Dominus fecit in camera? Rursi digna fuit hae confusio, sed in iudicio erit digna iudicium: nam quidem superbi in esu, in potu, in vestitu,

CONCEPTUS XCVIII.

De humilitate, virtus contraria superbiae.

Exivi a Patre & veni in mundum, iterum relinquo mundum & vado ad Patrem. Joann. 16.

Virtum optima elucet ex contraria virtute.

QUI scire cupit, quid sint tenebrae, confideret lucidissimum solem; qui scire cupit, quam tristis sit hyems, perpendat amenissimum, quo fruimur, veris tempus: qui scire cupit, quam deformis sit demon, comparet illum venustissimum Angelo. non contraria juxta se posita, prout habet axioma Philosophicum, magis elucetunt. Dilectissimum, quo magis sibi contraria sunt, quam virtus & vitium? Proinde, cum de peccatorum capitalium indole, effectibus, & poenis agimus, non abs re erit, si singulis peccatis ad agnoscendum magis ac detestandum eorum malignitatem, contraria virtutis laudes subnectamus. Quazum virtus contrariatur superbia? Humilitas! quemadmodum superbia in Lucifero & protoparente Adamo, affectantibus Divinitatem causa fuit omniaque infelicitatis, & ruinae in mundum inductae; ita humilitas in Christo Redemptore, quia relicto Divinitatis solio in hanc terram descendens, firmi hominis naturam induit, est, sicut Ions & origo nostrae reparationis & aeternae salutis. *Exiit a Patre, & venit in mundum, iterum relinquit mundum, ait Dei Filius in hodierno Evangelio (Joann. 16.)* interitum autem tempus, quo a Patre exiit, usque ad tempus quo reliquens iterum mundum ad Patrem rediit, non nisi gressus humilitatis fecit, ita, ut ait S. Basilus, Hom. 38. de humil. *Universa Domini dispensatio ad humilitatem non instruit.* Homo factus non Regnam, aut terrarum principem, sed inopem Matrem elegit: quid humiliter? Nativitatem suam in stabulo factam non potentibus seculi sed pauperibus annunciar per Angelos voluit: quid humiliter? Post octiduanam aetatem in circumcissione peccatorum signaculum assumere non effertur: quid humiliter? In domo Nazarethana triginta annis desitens Matri & Nutritio Patri obedientissime subditus fuit: quid humiliter? In suum consortium non Oratores, non Philosophos, sed rudes ac viles piscatores, adscripsit: quid humiliter? In clarificatione & operatione miraculorum Apostolis silentium indicit, & legatos, a quibus in regem inaugurari debebat, legit: quid humiliter? Ante ultimum cenam in genua provolutus suis ipse manibus Apollidis pedes abluit: quid humiliter? Denique in Passionem captivatus, ligatus, accusatus, & condemnatus adeo adversariis non resistit, ut inter duos latrones medius tanquam malefactorum corporeus in cruce mori voluerit: quid humiliter? Quot humilitatis documenta in uno humilitatis Magistro!

Superbia contrariatur humilitas.

2. *Proposito.* Quare agite, de humilitate differamus, virtute tam homini Christiano necessaria ac utili, quam damnosa & exitialis est illi superbia. Sicut superbia plurimorum vitiolorum fœcunda Mater est: ita humilitas vicissim laudabiles filias parit, quales sunt contemptus sui, abnegatio propriæ voluntatis, fuga laudis, patientia in injuriis, obedientia in mandatis, modestia in verbis, in veste, in incessu, & que sunt alia fœcunditate a Doctissimo Marchantio, Tubæfaceræ lect. 11. Quid autem est humilitas? Respondet S. Bernardus, de grad. humilit. Est virtus, qua homo ex terra sui cognationis sibi ipsi vilificat. Quibus actibus & indicis se prodicit? Prodit se corde, prodit se ore, prodit se opere: Quomodo? Id in præsentiarum explicatum eo. Attendite. Favete!

§. I. Humiliari autem debet Christianus in corde.

3. *Confirmatio.* In quo consistit humilitas cordis. In eo, quod homo ex animo viliter de se ipso sentiat, & aliis, quibus se comparat, ignominiosè se æstimet: Dominus Deus distribuens sua dona adeo neminem præterit, ut caillibet donem aliquam singularè contulerit, qua alios præcellit: igitur ille revera sapiens ac virtuosus est, qui ita proximi dona considerat, ut eum sibi præponat.

4. *Fundamentum autem, ex quo humillimam de seipso opinionem homo concipere potest, paucis verbis suggerit Michæas: Humilitas tua in modis tuis. (Michæ. 6.)* Quid ergo est in medio mei? Est corpus & anima, consequenter innuere vult Prophetæ, quod si ve corpus si ve animam intueamur, deesse nobis non possit humilitationis materies. Lubet considerare ea, que corporis sunt: quæro igitur primo, quid fuit initio corpus tuum? unde trahit originem? Eheu! ex hac terra quam quotidie pedibus calcamus! *Formavit Dominus Deus hominem de limo terre. (Gen. 2.)* Quemadmodum igitur Primislaus Rex Bohemorum *(Caus. l. 3. sm. 27.)* ex homine rustico ad regni gubernacula sublimatus togam rusticam suis & omnium adstantium oculis expressit voluit, ut sua originis semper memoret, & ab omni tyrannide erga subditos alienus esset: ita & tu, mi Christiane, continuo glebam terræ, de qua ortus es, in conspectu tuo colloca, & sic utique cristas demittere, atque coram Deo tuo, sicut vas testaceum coram ægulo compactore suo, humiliari disces. Quæro Secundo: quid modo est corpus tuum? Eheu! est faecus putredinis, est sentina putoris, ita, ut teste Innocentio III. l. de contemptu. Mand. sit absquectus qualibet erba & arbore, *ista anima de se producent flores, fructus, & fructus, tu de te tendes, & pelliculas & lamellas: illa de se ipsam dicitur, & vitium, & balneum; tu de te spiritum, vitium, & balneum: illa de se ipsa ut servitatem odoris, tu de te reddis adorationem factoris.* Quemadmodum igitur in

Regno Mogor *(Litteræ Indicae impressæ Mogoribus 1599.)* moris est, ut rectoribus urbium & provinciarum, qui ex mechanicis officibus ad hæc officia eliguntur, lux artis instrumenta, ut fæculæ malleus, sartori forfex, futuri subula, rustico aratrum, & aliis alia, non supererent, præferantur: ita & tu, mi Christiane, febres, deformitates, morbos & infirmitas, que quotidie obducere te possunt, ante oculos habe, & cogita, cur ex venustate, & valetudine corporis, alioquin donis naturalibus extollar, cum fieri possit, ut cras omni mendacibulo, cæco, claudico, aut paralytico inferiori sim. Quæro tertio, quid corpus tuum pro futuro erit? Eheu! per paucos annos, aut forsan septuaginta eris factum cadaver, quod in vermes, in pus, & cineres resolvetur: horum cinerum nulla erit differentia in nobili & rustico, in divite & paupere, in venusto & delorato corpore, par erit omnium putredo, & fœtor. *(Dix. ferm. 37. §. 2.)* Diogenes Cynicus quondam ante cumulam offium totus absorptus ac meditantibus stabat, Superveniens Alexander Magnus quærebatur, quid rerum ageret? respondit ille: quæro offa Patris tui Philippi: & invenire non possum. Omni Christiane, si hæc offa & cineres nunquam non sentiamente perpenderes, na tu certe cum S. Job. c. 17. frequenter exclamares: *Pueri dicit, Pater meus es tu, Mater mea, & soror mea verbum.* §. Hæc quoad corpus: Si jam quoad animam non minor confurgit humiliandi materies: quamquam enim anima sit spiritalis, immortalis, & ad imaginem Dei facta, creator tamen in corpore mortali ac corruptibili: quod informat, atque primo creationis momento contrahit peccati originalis fœditatem, ita ut loco omnium nostrum fateatur Psalmographus, *(Psalm. 50.)* in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea. Quid dicam de peccatis actualibus ex genere suo turpissimis & numero fere infinitis? quid dicam de operibus bonis per milenos defectis, & sinistras intentiones corruptis? quid dicam de necessitate & incertitudine gratiæ, que si tibi a Deo subtrahatur, potes hodie adhuc in turpissima peccata labi, & æternum damnari? Sed inquis, etiam opera bona nec pauca, nec exigua feci? Ohe! tu inane! Patriarcha Moyses quondam a Deo Jesus est mittere manum in sinum. Id dam Moyses egit, ecce manum protulit leprosum instar nivis. *(Exod. 4.)* Quæ causa hujus mutationis? Respondetur in Exod. *(hic)* assignat causam: Moyses in manu illa patraturus erat suspenda proleptis, quibus palam facturus esset, quod a Deo ad liberandum populum, & edomandum Pharaonis fastum submissus esset: hoc igitur lepro signum Moyses humilitatis fuit admontus, ut quotiescunque manum cerneret tamanturam, eam contingeret fuisse leprosum. Ita & tu mi Christiane, cum grande abieris pro Deo, pro Ecclesia, pro tua aut aliena salute operaris, non propterea extollis, sed cogita, animam tuam milleis peccatis fuisse leprosum, & sic denique adipsicere, quam

quam hæcenus tibi commendavi cordis humilitatem.

§. II. Humiliari debet in ore.

6. In quo consistit humilitas oris? Observa bene, mi Christiane, quæ a Jo. Humilitatem oris non eam dixerit, quæ multi affectata submissio- ne seiplos coram aliis humiliant, & incurvant: ita enim tanto in corde superiores, quanto ore humiliantur, hanc aulam laudem videntur repellere instar pile, que quanto fortius humi projectantur, tanto majore impetu redit: ipsa hæc humilitas est pallium laetis superbia. Igitur humilitatem oris in eo consistit, ut insignia facinora, que agis, & dona que possides, silentio occultare studeas; quia propria laus & Deo, & hominibus exota est, dicente Themistio, apud Strobzum. *Nulla narratio tam odiosa, quam sui ipsius encomium.* Quod si certis in circumstantiis necessarium esse videatur, ut laudabilia opera pro Deo, pro patria, pro proximo suscepta palam facias, cave, ne aliter illa proponas, quam idiomate sanctorum. Quodnam est idioma sanctorum? afferamus unum vel aliud paradigma! Rex David ingenti animi exultatione recolitur, quomodo gigantem traverit, quomodo infidias Scalis eluserit, quomodo & paupere pastorulo factus sit Rex Israel: sed qua loquendi methodo hanc sui exultationem proponit? an dicit, ego pro heroicam meam fortitudinem vitam mihi operari ad summum gloriæ fastigium? Absit! *Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me! (Psalm. 117.)* Judith fortissima femina, cum Bethulia a terribili Holofernis exercitu obfederetur, in hostilia castra se contulit, Holofernis oculos animamque suæ venustatis amore captivavit, & illi deici dormienti caput amputavit, quo factio sibi immortalem gloriam, hostibus panicum terrorem, & patriæ libertatem peperit. Sed quid ipsa Judith sentit de hoc suo facinore, an dicit: Ego, ego decollavi arrogantem inimicum, & patriæ securitatem restitui. Nihil minus: *In manus famina percussit illum Dominus. Dominus interfecit eum in manu mea: (Judith. 13.)* Ita, sic sonat idioma sanctorum, nihil sibi, sed omnia Deo attribuant, amulare eorum exempla, nunquam dicant, ego hoc feci, ego hæc animam lucratus sum, ego pacem inter inimicos composui, ego pupillum contra injustam oppressionem defendi, ego hæc scientiam & artem meo labore affectus sum, & que sunt similia: sed, Deus ita omnia per me operari dignatus est. Deus fecit. Deus gratiam dedit.

7. Ulterius nota, mi Christiane, humilitas oris in eo etiam consistit, ut non immoderate conqueraris, si forte minus, quam par videatur, ab aliis honoreris, aut si delicta tua magis, quam merita tua in lucem protrahantur. Repticiamus Magistrum humilitatis Christum! Quando natus est in Bethlehem, bella duce tres Reges ab oriente venerant, præcedentes adoraverunt

eam, & aperitis thibauris suis obularunt ei myrram, aurum, & thuris. *(Matth. 2.)* Ita scribit S. Evangelista Matthæus: quid autem hæc de re sanctus Marcus? Nec verbum: quid sanctus Lucas? Nec verbum: quid sanctus Joannes? Nec verbum. Ergo solus Matthæus recenset adorationem Magorum, solus. Jam accedamus montem Calvarie. Ibi Dei Filius ab injustissimo Judice ad mortem condemnatus inter mille contumelias & blasphemias faventis Synagoge crucifigitur: *Et crucifixerunt eum! (Matth. 27.)* Et hoc unanimiter enarrant omnes quatuor Evangeliste, Matthæus, Marcus, Lucas, & Joannes: Deum immortalem, quid hoc mysterii? cur Christus Dominus gloriosam adorationem Magorum ab unico enomiæ, & ignominiam crucis a quaternis describi voluit. Nempè ut humilitatem nos edoceret, vi cuius tra comparati esse debemus, ut potius optemus evulgari, quam nos humiliari, quam que exaltant, & Dei amore contemptum tam æquanimiter feramus, quam encomium.

8. Sed quæris fortasse hæc opportunitate, quomodo ad alienas adulatorum laudes habere te debeas. Digna responso interrogatio, cui cum distinctione occurrere, paucis insinuamus, quid interne, quid externe fieri oporteat. Mi Christiane, intus in animo imitare Alphonsum Regem Arragoniæ, *(Panorm. l. 1. de reb. Alphonsi)* is cum ab Oratore discretissimo exquisitis laudibus extolleretur, respondit: *responsum, responsum, responsum: si mihi dicis, orator, laudo Deum: si mihi dicis, rogo illum, ut vera fiat. Externe autem in moribus imitare iterum Christum Dominum. In cunctis peccatis inclinatus capite tradidit spiritum! (Joann. 19.)* cur inclinatus? ideo quia Pilatus in apice crucis hanc titulum scripsit: *Jesus Nazarenus Rex Judæorum!* ut ergo Christus demonstraret, quantum displicentiam de inani Regis titulo haberet, caput removit, & inclinavit. Quorum autem inclinavit. Ad Matrem sub crucis stantem. Ita & tu age, mi Christiane, cum inanibus titulis ac blandimentis demulceris, displicentiam concipe, caput & aures amove, ac Matrem intueri: quam illam. Matrem terram; de qua creatus es, & in quam paulo post revertaris. Puta in aures tibi dici monumentum Spiritus sancti: *Quid superbia terra cœcis: (Ecc. 10.)* Et sic adipsicere etiam humilitatem oris.

§. III. Humiliari debet in opere.

9. In quo denique consistit humilitas operis. In eo, ut sicut superbus mundanam gloriam quærit; ita humilis eandem fugiat, & de sui contemptu letetur, imo ab omnibus despecti, & omnibus postponi serio ac toto corde desideret. Non possum hæc nec luculentis explicare, nisi per exempla sanctorum, superbis admiranda, humilibus imitanda. Initium ducamus ab eodem, plis eorum, qui eadem contentione, qua mundani dignitates ac præcellentias ambiunt, eadem fugerunt. S. Eusebius Cæsariensis, qui fere inu-

2. *Proposito.* Verum ut larvam detraham, & deforme monstrum prodam, nihil consultus esse duxi, quam exhibere damnabiles ejus filias: ex monstruosa filiarum patebit damnabilis impietas matris: Quam immisericordia in pauperes, sunt fraudulencia in negotiis, sunt neglectus rerum Divinarum, & alia, de quibus in praesentiarum differendum erit. Attende! Favete.

§. I. Videlicet immisericordiam in pauperes.

3. *Confirmatio.* Veniet hora, qua omnis, qui interficit Apostolos, putabit se obsequium prestare Deo. Ita multi perfundere vult volunt, avaritiam, quam parsioniam vocant, esse rem omnino licitam, & honestam. Crederem ego, nisi scirem avaritiam matrem esse turpissimae filiae, videlicet immisericordiae in pauperes. Dominus Deus hanc duritiam cordis vehementer detestatus per os sapientis discrete pronunciat, (*Prov. 21.*) *Qui obravat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non excusabitur.* Quid vult dicere? vult insinuare ponam immiseri cordibus statutam? Respicimus exemplum divitis Epulonis, (*Luc. 16.*) Inelix iste helluinduebatur bysso, & purpura, colligebat annuatim tantam frugum copiam, cui capiendae horrea non sufficiebant, epulabatur quotidie splendide; & tamen inopem Lazarum, qui cupiebat micis de ejus mensa cadentibus saturari, ante aditum fores fame perire sinebat. Ecce! obravit aurem suam ad clamorem pauperis! verum paulo post versa esse rerum facies! mortuus est uterque, & mendicus quidem Angelorum manibus transiit in sinum Abrahae, dives vero sepultus in infernum. Ibi cum miser horrendis ignibus cremaretur, arida lingua sitim preceteris tormentis dolens, rogavit Lazarum abominus in caeli gloria visum, ut unicum aqua guttulam resoiculis faucibus intincto digito sibi subministraret. An obravit? nihil minus! non imprecavit guttam, qui negavit pauperi micum. Ecce! quam verum: *Et ipse clamabit, & non excusabitur, qui hic parva negavit, in inferno postius ad perenda minima perverit*, ait S. Augustinus, ap. *Speranz. script. sel. punct. 80.* O bone Deus! quot divites, quot nobiles nostri temporis in hanc ipsam ponam a Deo irreveraciter taxant incident! vivunt nunc splendide & deliciose, quotidie bacchanalia celebrant, itinera faciunt, aedificia inutilia struant, convivia sumptuosa insistant, vino generosissimo sese inebriant, alarum & soliorum lusu multa millia dissipant, nec pauciores pudendis voluptatibus impendant, equos & canes numerosc nutrent, rheda & vestimenta eorum auro coruscant, supplex lulum spirat, cubilia perfrotomatis pretiosissimis superbiunt; & tamen inopis subditos immisericorditer emungunt, & pauperibus, qui calamitose hoc tempore via non fame contabescunt, nec obolo, nec panis fructo succurrunt. Quid tandem fiet? id nempe fiet?

cum lethaliter acri ad mortis consilia desenerint, invocant Dei misericordiam, rogantur peccatorum veniam, & non imprecantur. *Qui obravat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non excusabitur.*

4. Verum Dominus Deus has avarorum penas non semper in alteram vitam prorogare, sed in hac plerumque punire solet. Quomodo? pramatura morte, imperata agilitudine, infirmitatis, paupertate, alique malis. David percussit circa mortem Carmelum moribatur extrema fame & rerum omnium inopia laborabat, (*1. Reg. 27.*) sciens igitur in vicinia versari divitem Nabal, qui ovibus, bobus, & frumento, vino, oleo, alique opibus abundabat, misit ad eum decem milites, humillime rogans, ut sibi faceret cibum in hac necessitate alimenta subministraret. Quomodo excepit Nabal legatos a torro & asperro vultu, desepxit contumeliose Davidem, eique vitae necessaria denegavit. Verum ab hac levitate omnia ei mala profugerunt; Deus enim tantae immisericordiae indignus post decem dies percussit illum, & mortuus est. Sed quare post decem dies? ideo, reponit Lyranus, (*hic*) quia decem famelicis milites crudelissime repulit. O avarus peccator! tu decem mendicos una die immisericorditer repellis, & Deus vicissim in caput tuum decem infortunia decernit: tu dicitis pauperi: nihil habeo quod dem, & Deus subinfert: ergo etiam nihil habeo, quod tibi beneficiorum conferre velim, sic defice Divina benedictio, venit inopia, agritudo, pecudes huc emoritur, agri sterilefunt, solent nocturnis furtibus aut incendio absumantur, & tu, poena talionis, ad eadem incitas redigeris, in quibus nunc egenti non succurris. Exempla hujus rei possem afferre innumera, sufficit unicum ex Gregorio Turonensi de glorios. c. 108. Pauperum quidam in porta maris a navis jamjam vela datus enixe sibi pergitabat; illi autem risum fecere rogantem, responderuntque, abi! nihil enim navigio vehimus praeter lapides! O duram responfionem, quam aliquatenus veram; quia corda eorum erant lapidea! Quid autem evenit? Mendicus inter lacrum & lacrymas abiens, faxit Deus, & ajebat, ut nil praeter lapides velatis, & ecce! eo momento omnes casit, panes, ac fruges, quas in navi habebant, servata exteriori forma in mera saxa obriquerunt, quae sustinet oculis vidisse testatur Gregorius. In saxa corda pe saxa puniuntur! sed pergo ulterius.

§. II. Fraudulentiam in negotiis.

5. Veniet hora, qua omnis, qui interficit Apostolos, putabit se obsequium prestare Deo: ita multi perfundere vult volunt, avaritiam, quam induriam vocant, esse licitam & honestam. Crederem ego, nisi scirem, avaritiam matrem esse turpissimae filiae, videlicet fraudulentiae in contractibus & negotiis. Hoc unum fraudulentiae, de qua loquitur, tripliciter praecipue

committere solet. Primo, quod pretium. Secundo quod substantiam seu rei qualitatem. Tertio, quod numerum, mensuram & pondus. Nunc bene, quae ajo, mercatores, capones, illicite omnes, qui qualemcunque negotiationem exercent.

6. Primo quod attinet pretium, sciendum est, non licere rem quolibet pretio vendere, sed solum legitimo, quod vel a Magistratu, vel communi hominum taxatione determinatum est: pretium autem hoc triplex est, summum, mediocre, & infimum: si supra summum vendis, aut infra infimum emis, inique agis & teneris ad restitutionem. Sed quaeris fortasse: an liceat venditori pauperem necessitate pressum cogere, ut rem minore pretio vendat, quam revera valeat? Respondeo, non licet. Quare fortasse, an liceat cum aliis venditoribus de pretio conspirare, ut emptores cogantur merces aequo caris emere? Respondeo, non licet. Quare fortasse, an liceat emptoribus de pretio minoris ejusmodi conspirationem facere? Respondeo, non licet? Quare fortasse, an liceat tempore egetatis frumentum, aliaque res victui humano necessarias detinere, ad augendam annonae charitatem? Respondeo, non licet; nam per fraudulentam ejusmodi distendendi praeseruntur pauperum maledictiones & imprecationes, quae profecto maximi apud Deum sunt ponderis, dicente Ecclesiastico: *Maledictus sibi in amaritudine animae excommunicat depravatus.* (*Ezech. 4.*) Et praesertim de ultimo casu, videlicet ibi, quolibet utilitatem privatam communem incediam praevenerit, enunciat S. Ambrosius, l. 8. off. c. 5. *Interdum hoc, non saviis appellandum esse.* Et bene: quam parum enim latrones, tam parum ejusmodi mercatores spem salutis habent. Narrat Cantipratanus, l. 1. Apum. c. 19. Philippum Cellularium Parisiensem post mortem apparuisse Guillelmo Episcopo, eique suam damnationem indicasse, inter alias causas assignans etiam hanc, quod fractus annuos in damnatum pauperum revertisset. Secundo quod spectat ad rei substantiam, aut qualitatem, fraudes peccaminosae faciunt, qui v. g. animal infirmum profano, rem corruptam pro bona, mixtam pro pura vendunt, aut monetam adulterantem pro legitima expendunt. Ejusmodi fraudes infelicem Matrem B. Mariz Ogniacae in aeternam damnationem precipitarunt, prout alibi narraffe me memini (*Consulat. l. 2. c. 54.*) post mortem enim apparuit filiae hanc sui interni causam allegavit. *Quae per iniqua mercimonia acquisita fuerunt, consilia non respiciunt!* Tertio denique, quod concernit fraudulentias circa pondus, numerum & mensuram, hic certe Dominus Deus tanquam abominabili peccato gravissime malediciti: *Statera dolosa abominatio apud Deum.* (*Prov. 11.*) *Non habetis diversae pondera, nec erit in domo tua modus major & minor.* (*Levit. 23.*) quasi diceret, non habetis pondus gravius pro te, levius pro aliis, modum majorem pro te, minorem pro extraneis. Vae ejusmodi deceptoribus; nam quia delinquant

contra multitudinem, & praecipue contra pauperes, qui minuit res necessarias comparant, in hac vita non manebunt impuniti, & in morte terribilem anxietatem & stimulantem conscientiam, ad desperationem usque patientur.

7. Quamquam autem per id genus fraudes & injusta lucra omnes indiscriminatim peccent, nihilominus peccatum hoc abominabilius est in his Christianis, qui alias satis opulenti, & a Deo fortunati ditati sunt. S. Franciscus Seraphicus (*Rosignol. mir. sancti, p. 1. mir. 29.*) lupum, qui gregibus non sine grandi incolarum damno infectus erat, sicuravit, cumque secum in urbem duxit: tum coram universa civium multitudine pactum cum illo pepigit: Audi mihi lupo, si tu exadibus & rapinis abstinere promittas, incolae hujus civitatis liberaliter tibi alimenta praebent, placeat lupus quasi ratione uteretur, avarum capitis, & porrectione pedis consensit: deinceps autem citra ullam hominis aut pecudis lesionem libere in area circubavit, & ab incolis affluenter escas captabat. Sed ponamus, quod non obstante liberali alimentacione rapinas fecerit, nonne merito fuisse morte puniunt? Omnino! Parem in modum ajo, Christianus, cui optimus Deus de temporalibus fortunis abundanter providit, si hoc non obstante in insatiabilem lupum degeneret, ac per fraudes, & injustitias proximum emungat, gravissimum ac tale peccatum committit, quod in hac, & in altera vita non erit impunitum. Transeo ad tertium punctum.

§. III. Et neglectum rerum Divinarum.

8. Veniet hora, qua omnis, qui interficit Apostolos, putabit se obsequium prestare Deo: ita multi persuadeae vult volunt avaritiam, quam providentiam vocant, esse licitam & honestam. Crederem, nisi scirem avaritiam matrem esse turpissimae filiae, videlicet negligentiae in rebus Divinis; cum enim juxta estatum aeternae veritatis impossibile sit, simul Deo servire, & Mammonae, habebat ab experientia, eos, qui magna cupiditate terrenis inhiant, nullam aut raram habere curam salutis. Mitum quid narrat *Elisianus* ap. *Mench. cent. 4. c. 56.* de cane, qui mercatorem Dominum suum ad nauifinas cunctem in itinere comitabatur: contigit, ut mercator in via busiam auro plenum amitteret, canis amissam confpiceret. Dominus post aliquot primum dies advenit iacturam, rememorat viam, peculum quaerit, & ecce! invenit busiam a cane tam sedulo custoditam, ut infirmum animal paulo post ab tolerat maliquo dieum incediam fame perierit. Sic planc faciunt avari: dum alii ad templum convolant, negotio suae salutis vacant, sacramenta percipiunt, verbum Divinum auscultant, morti se parant, ad aeternitatis iter animam componunt, illi domi apud busias suas velut canes tanta fedulitate excubant, ut anima eorum, quae spiritualibus cibis parum aut nunquam nutritur, fame emoriatur. Id solum in deliciis habent racionia percurre, expensis cum redditibus coalere, novas ar-

tes ditescendi invenire, & census augere: in-
terim inter centenas cogitationes, ac sollicitudi-
nes ne unam quidem animam, morti, eternitati
aut Deo consecrant. Miserissimi isti sunt auri
manipula, sunt terrigenae, & terram, terram
amant, terram sapiunt, terram accumulunt,
terram hereditate ambiunt, & excolunt, simi-
les filius Gad, qui cum ad terram promissionis
duceretur, in monte Galaad voluerunt domici-
lium figere, ejus fertilitate contenti, pro vi-
sio habuerunt in videri desiderabilem. (Psalm. 107.)

9. Quia autem sequitur ad tantam rerum ca-
lens oblivionem, & inordinatum terrestrium
desiderium? sequitur ordinaria finalis desperatio;
cum enim ejusmodi homines ad mortis confinia
deducti oculos aperientes, videntque quod pecu-
niarum multum, meritorum autem nihil collegerint,
diffidere de Dei misericordia, & damnationis
vis sententiam praecipere incipiunt: urget
ad hoc diabulus tentator, urget conscientia
inquirendo, urget restitutionis difficultas. Audi
quid cuidam injulio seneratori contigisse
referatur. Ille cum lethali aegritudine correptus,
ex Medicorum asserto se omni vite spe excidisse
audire, vocavit, rogavitque Notarium, ut ul-
tima suae voluntatis mandata calamo exciperet.
Constitit Notarius, instrumenta scribendi expo-
dit, & lethaler aeger dictare incipit. (In libro
de Viri illust. Ord. Cister.) Corpus meum confiteor
terra, ex qua sumptum est. Scripta sunt haec si-
liter. *Peccamina in vram hereditas!* Bene! etiam ista
excepta sunt! *animam damnabit!* Obstupuit No-
tarius, & praeter horrore excussio calamo accurrens
ad lecticum, Domine, aiebat, deliras? Non
desito, respondit decumbens. Ille praeter timore
ac tremore convocata familia domus: accurrunt
omnes, putantque aegram ex febrium aestu jam
mente excidisse. Abiit, respondebat iste: sum mihi
quam optime praesens! repeto quae dixi: animam
meam damnabit vram, quia immo etiam
animam uxoris, quia ad injusta lucra & usuras
mibi causa & incentrix fuit: etiam animas filio-
rum; quia pro illis inique ditandis injustitias
exercui: etiam animam confessorii; quia impos-
sibilitati mibi sacrae absolutionis beneficium toties
quoties contulit. Sic horrendum vociferatus in-
felicem animam evocavit, qua confirmatione
adstantium, vos cogitate! Quis infelicissimo ho-
minum hodie in terram seminare, & novam
vitae telam orditi fueret, quid esset acturus? certe
terreno omnia reputaret, ut stercora, & virtus
omnibus ad colligendas cili thesauris
incumberet!

10. *Epilogus.* Abrumpo modo hanc materiam
deinceps saepius redituram, & dico jam: Per-
pende, mihi Christiane, avaritiam, quam tu no-
mine parsimonie, nomine industriae, nomine
providentiae dealbare contendis, monstrum esse
ex eo abominabile, quia monstrorum abomina-
bilia mater est, immiseri cordia, fraudulentia,
& negligentia rerum Divinarum. Tu si matrem
ferio odisti, has filias ex toto corde aversari &
lugere dices! Immiseri cordiam in pauperes quod

atinet, cogite nullum esse scelus, quod a Deo-
temporalis aegritate, & infortunio adeo eviden-
ter puniri solet, quam istud: S. Severinus Episcopus
(*Suarth. T. I.*) tempore caritatis admonuit
populum, ut pauperum curam haberent, famen-
tibus alimonia & nudis vestimenta darent. Re-
pugnante autem populo subjunxit: Bene est!
quod indigentibus subministrare recusat, id
proxime inimici milites vobis arripient, di-
ctum, factum! paulo post terribilis barbarorum
exercitus irrupit, & omnem illam regionem
crudeliter expulavit. Sic hodieum vis frequentat,
avarit tergeri vultur succurrere pauperibus, &
dein venit aegritudo, rapina, incendium, aut
aliud infortunium, quod una die plus damni
illis irrogat, quam in decem annis deficiente
genus. Dein fraudulentiam in negotiis quod con-
cernit, bene annota monitum sacri Proverbia-
lis: *Ne erigas oculos ad opes, quas non potes habere,
quia factus sis penam & volabris.* Id quod
verbatim verificatum est in illo eventu, quem
Gregorius Turonensis de pluv. cons. cap. ult.
commemorat. Lugduni quidam pronico, quem
possidebat, orientem vinum comerat, illudque
in mixtis aquis iterum vendens, duplicavit pecu-
niam; dein eodem aliu triplicavit, quadrupli-
cavit, & tandem infansam quantum ad mundum
aureos auxit. Verum cum aliquando ad mundi-
nas iurus, aliquo nummos & marfupio, quod
erat rubri coloris, exciperet, subito famelicus
milvius, qui rubrum marfupium carnem esse pu-
tabat, advolans, illud unguibus arripuit, &
domi possessor auri horrendum ejulare, in flu-
men illud una cum centenis aureis labi permisit.
Ecce! sic perant injuste acquisita. Denique
quod sperat neglectum Divinorum, erige fati-
piscus oculos versus caelum, & considerans inter-
minabiles divitias, quas ibi obtinere poteris,
cogita, an opera praetium sit, ut pro his mun-
dici crepundis cito thesaurus floppendere & perdere
decernas? Dices cum vero illo rerum caelestium
estimatore ex animo dicere! *Quom sperat mibi
terra, cum caelum aspicio.* Atque haec gnoscet
cum tibi erit contra avaritiam, ejusque filias
immiseri cordiam, fraudulentiam, neglectum Di-
vinorum, & alias, &c. &c.

Dominica Pentecosten.

C O N C E P T U S C.

*De multitudine damno, quod idolom interesse, id
est peccatum avaritiae in mundo causat.*

Paracletus autem Spiritus, quem mittet Pater in
nomine meo, ille vos docebit omnia, *Joan. 14.*
*Quamvis idololatriam in orbe extirpata sit, remanet
tamen unum idolom interesse.*

1. **D**E O fiat inhius laudes! Paracletus Spi-
ritus Sanctus, quem missis, caelestis Pa-
ter, contra immane & vix non iverale ido-
lomanie flagitium adeo prevaluit, ut omnia gen-

gentium idola per manus Apostolorum & fi-
delium in toto orbe fuerint destructa. Hiera-
poli in Phrygia (*Metaphr. 1. Maji.*) adorabatur
decumanus & quotidie aliquot hominum cor-
poribus passus draco: hic ad preces S. Apostoli
Philippi medius crepuit. In Armenia (*Nicoph. 24. c. 23.*) indestabat oracula, & Divinos hono-
res recipiebant idola Astaroth: & hoc obnu-
tescere fecit S. Bartholomaeus. In Persia in di-
versis simulacris (*Ribband. 18. Ob.*) adlabatur
infernalis demon & rerum futurarum variatua
dabat, atque hunc mandacii convecerunt,
expulseruntque Sancti Simon & Judas. Porro
Constantinus Magnus per totum orientale Imperium
innumera delubra everit, aut in sacra-
veri Dei templa convertit: Helena ipsius Ma-
ter in monte Calvariae & in loco praesepis Be-
thleemici simulacra Jovis, & Adonidis sustu-
lit: atque ut ad nostra tempora propinquius
accedam, solus Xaverius Indiarum Apostolus
quadraginta idolorum millia destruxisse perhi-
betur. Nihilominus, heu! cum gemitu dico:
unum est idolom ab universo fere mundo, &
ab ipsis adeo fidelibus adoratum, contra quod
Spiritus Sanctus nondum prevaluit. Quodam
est illud idolom? consulamus sanctum Paulum!
ille ubi inter alia scelera avasiam damnat,
expresse dicit, quod sit *Idolom servitium*, (*1. Epist. 3.*) consequenter idolom, quod universis
fere mundis adorat, est *Proprium interesse*: huic
idolo curvantur genua in Regem Palaetis, in
nobilitate castellis, in senatorum curiis, in ju-
dicio tribunalibus, in mercatorum tabernis,
in opificum officinis, & in ipsis etiam rusticorum
ac pauperum tuguriis: a majori usque ad
minorem omnes avaritiae student, omnes huic
idolo sacrificant, immolando corpus per lucro-
sos labores, & immolando animam per pluri-
mum peccata. Unde tandem fit, quod Spiritus
Sanctus in mundum descendens locum non in-
veniat, sicutque verificetur id ipsum quod de
Christo: *Sui enim non receperunt.* (*Joan. 1.*)

2. *Proposio.* Dilectissimi: videamus quanta
mala perniciosis hoc idolom in mundo semper
causari, & hodieum causat: atque tan-
dem decernamus illud destruere & pessumdare,
ut habitaculum Spiritui Sancto in cordibus no-
stris praeparemus. Favete.

Idolom hoc causavit primum peccatum.

3. *Confirmatio.* Idolom hoc *Proprium interesse*
fuit causa, & origo primi peccati protoparentum,
quod universum humanum genus in infelicita-
tis barathrum precipitavit. est. Eva cum
incautus in Paradiso ambularet, visa, & allo-
quio tentata est ab infernali serpente: Cur pra-
cepit vobis Deus, ut non comederetis de omni
ligno paradisi? respondit Eva: Praeceptum ideo
ne forte moriamur: Vah: subinerebat serpens,
Non moriemini! sed eritis sicuti Dei, scientes bonum
& malum. (*Gen. 3.*) His persuasionibus de-
mentata mulier causa est manum ad fructum ve-
lans *Spicii. Carecti. Conc. Tom. II. Pars II.*

gium extendere. Quid autem illam commovit
ad tantam inobedientiam? ad promissio scientiae?
Non puto: Mulieres haud magni faciunt scientiam,
acus illis pro calamo, sydon pro charta,
speculum pro libro est: igitur Eva consensit
propter promissionem Deitatis: cogitabat secum,
propter inuit S. Thom. 2.2. qu. 163. art. 2. Res
profus excellens si possem fieri Dea; sic enim
meomet marte possem me dirigere ad bene, ac
beate vivendum, a nemine essem dependens,
& Eruerer plena felicitate. En: Proprium in-
teresse excitavit. Evam ad transgressionem pra-
cepti, non sapor cibi, sed quia se deam un-
dequaque felicem fore sperabat.

Et desuato causat discordias.

4. *Idolom Proprium interesse* omnium fere discor-
diarum, quae unquam in mundo fuerunt,
aut sunt, incentivum fuit. Nunquam observa-
stis, quid inter pullos gallinaceos contingere
soleat? cum unus vermiculum invenit, omnes
alii istum persequuntur: quod si contingat ver-
miculum ab alio occupari, etiam ille ceteros
omnes inimicos habet & persecutores. Sic fit
in mundo, ait S. Chrylologus ap. Barz. serm.
53. nu. 21. *Memus ac sicutum frigidum illud verbum
est instar vermiculi, qui innumeris diffusionibus,
bolla, rixis, hostilitates, invidias, & saepe ca-
des suscitatur. Abraham & Loth erant amicitii-
mi, utpote quos ipsum naturae & sanguinis vin-
culum arctissime colligabat, & tamen inter eo-
rum patres *Facta est rixa.* (*Gen. 13.*) Qua de
causa? Propter pasca, quae quilibet gregi suo
valde numero vendicare volebat. Ecce: ex-
calam S. Chrylologus. hon. 33. in *Gene. Affluen-
tiae divitiae multa, & strano-ris, & contentio.*
Plane instar miraculi habendum est, quod Bel-
ludux Josue, cum tribubus Israel terram Cha-
naan dividebat, viliissimum locum, nempe ur-
bem Thamaasara, quae inter inermes montes,
& valles adjaacet, pro se, suisque reservavit.
Nunc cum in testamentis, in donis, in doti-
bus, in socialibus lucris partito facienda est
quilibet optimam sibi partem vendicare deside-
rat: exinde oriuntur nonnongnam lites, jurgia,
inprecationes, processus forenses, hostilitates,
rixae, ac saepe vulnera ac caedes. Nec fatias hoc.*

5. *Pessimum hoc idolom Proprium interesse*
etiam fratres in mutuas dissensionibus collidit.
Sicut duo fluvii ex eodem fonte orti, nimirum
Tygris & Euphrates statim immenso terrarum
spatio separantur: ita fratres eodem sanguine
progeniti, cum de lucro aut damno agitur, in
odia & hostilitates exardescunt: *Nepis pro-
pinqnitate sua cupiditas,* ait Tertullianus ad ver-
Gnost. *sed propria utilitas, hoc frater est.* Post-
quam filius prodigus decemta haereditatis fue
substantia in paternam domum rediit, mox
amantissimus Genitor novas illi vestes affert,
& vitulum saginatum pro mensa praeparavit ju-
stus: tota domus letabatur, filius autem minor
tristabatur: quare? quia ex vitulo madato,
& vestibus sibi dispendium metuebat. O Bone
Deus,

